

din literatura universală. În cursul șederii sale la Praga a avut posibilitatea să cunoască perfect producția literară contemporană cehă ca și curentele moderne în arte în general... A cunoscut pe Hlaváček, Sova, Březina, Bezruč, Toman, Karásek și Dyk (pe cei doi din urmă puțin). Cel mai apropiat s-a simțit de Hlaváček și Sova. Dintre scriitorii ruși i-a cunoscut bine pe Pușkin, Gogol, Tolstoi și Dostoievski, dar cel mai mult a îndrăgit pe Turgheniev. Încă din perioada studiilor în România i-a plăcut Eminescu din care a tradus mai târziu câteva poezii. Krasko are în bibliotecă sa opera lui Richard Dehmel în întregime, față de care a simțit în anii cînd l-a cunoscut prima oară tot atîta entuziasm cită indiferență mai târziu. A citit pe poeții din cerul lui Stefan Georg, dintre care i-a plăcut mai ales Liliencron. În traduceri germane sau cehe a cunoscut pe Poe, Longfellow, Burns, Byron, pe simboțiștii francezi... Din această sumară trecere în revistă a lecturilor lui Krasko ne putem face o idee despre orientarea lui în mișcarea literară universală și despre pregătirea sa temeinică care s-a reflectat în creația sa poetică și care a uimit pe contemporani¹.

Am citat *in extenso* pe Ján Brezina deoarece modul acestuia de a aborda problema încadrării literare a lui Krasko este caracteristică pentru lucrările de dată mai veche. Mai târziu, studiind poezia lui Eminescu, care a fost mai frecvent publicat în versiuni slovace și cehe în ultimii treizeci de ani², cercetătorii slovaci au început să-și îndrepte mai mult atenția asupra consonanțelor dintre Krasko și Eminescu. În 1958, Michal Gáfrik atrăgea atenția asupra unui lucru important și anume că „va trebui să corectăm părerea noastră de pînă acum asupra formației literare a lui Ivan Krasko, în special în ceea ce privește raporturile sale cu literaturile cehă și rusă. Va trebui să se acorde o mai mare atenție afirmațiilor lui Ivan Krasko însuși cu privire la raporturile sale cu creația altor poeți, decît celor provenite din alte surse. Avînd în vedere caracterul său, Krasko n-a avut niciun motiv să ascundă sau să denatureze ceva“³. Pe baza convorbirilor cu Ivan Krasko și a studiului atent al creației sale, M. Gáfrik argumentează că influența poezilor cehi Vrchlický, S. Čech, Karásek, Dyk și Bezruč nu se justifică întotdeauna sau are cu totul alte dimensiuni. Krasko însuși, într-o scrisoare adresată lui Fr. Votruba, protestează împotriva articolului lui F. R. Tichý (*Národní obzor*, III, nr. 46, 30.X.1909) în care se vorbește de influența lui V. Dyk asupra poeziei sale⁴. M. Gáfrik enumeră poeții europeni care, potrivit afirmațiilor lui Krasko, pot fi puși într-o corelație sau alta cu creația poetului slovac. Printre aceștia locul cel mai important îl ocupă Mihail Eminescu :

„Dintre ceilalți poeți europeni încă din anii tinereții l-a citit pe Byron în traduceri germane (...). De timpuriu l-a cunoscut și pe Verlaine și pe Maeterlinck (în discuția din 26.I.1955). Dar cea mai mare dragoste literară în tinerețe a fost Eminescu. În convorbirea din 29.XI.1954 mi-a citit traducerea sa nerimată după poeziile *Impărat și proletar* și *Inger și Demon*. Le-a tradus cam la un an după examenul de bacalaureat. N-a vrut însă să le publice nici pentru el, nici pentru Eminescu. Era de părere că ar fi o lipsă de considerație față de marele poet“⁵.

Gustul pentru literatură i s-a format mai ales în perioada petrecută la Sibiu și Brașov. Din această perioadă se păstrează și cele mai vechi poezii

¹ Ján Brezina, *Ivan Krasko*, SAVU, Bratislava, 1946, p. 105–106.

² În timpul războiului a apărut un volum în traducerea lui Jan Strmen; în 1956 I. Krasko a dat o ediție completă a traducerilor sale. De asemenea a apărut după război și un volum în limba cehă, autor al acestei versiuni fiind poetul Vilém Zavada.

³ M. Gáfrik, *Zmráka sa, stmieva sa...*, în „Nová literatura“, 3, Bratislava, 1958, p. 6.

⁴ *Korešpondencia Fr. Votrubu*, Bratislava, 1961, p. 204.

⁵ M. Gáfrik, *Zmráka sa, stmieva sa...*, publ. cit., p. 6